

ABONAMENTUL:
 Anual 10 Lei — 100 Cen.
 Semestral 5 Lei — 50 Cen.
 Trimestral 3 Lei — 30 Cen.
 Ziariștii vor primi gratis
 10 exemplare pe săptămână.
 Adresa: Arad, Strada
 Școlii No. 122.

ROMÂNUL

**REDACTIA
 ȘI ADMINISTRATIJA**
 Strada Școlii numărul 122.
INSCRIȚIUNILE
 se primesc la administrație
 și se taxează după tarife.
MANUSCRISURILE nu se
 înapoiază.

Un comunicat al partidului național.

Apel la solidaritate.

- Interesele neamului cer unirea tuturor. -

Comitetul executiv central al partidului național român, a trimis comitetelor executive județene următorul comunicat:

Zilele acestea au apărut două broșuri care cuprind programul politic și programul de muncă precum și planul de organizare al partidului național român.

Aceste broșuri vor fi împărțite în mod gratuit cetățenilor, prin organizațiile județene.

Comunele care din cauza dificultăților de transport nu le-ar fi primit, le pot cere de drept de la biroul central al partidului, în Sibiu, Burggasse Nr. 9.

Comitetele județene ale partidului sunt invitate a ne trimite de urgență dări de seamă amănunțite asupra situației politice din județ în legătură cu mișcarea electorală.

Comitetele județene și cercurile au datoria morală să dea întreg sprijinul lor candidaților oficiali ai partidului național român.

Lista completă a candidaților oficiali pentru cameră și senat a fost adusă la cunoștință publică prin ziarul „Renașterea Română”, „Patria”, „Gazeta Transilvaniei” și „Românul”.

Pentru orietarea tuturor, amintim cu acest prilej, că toți aceia care vor avea o atitudine ostilă, vor arăta nepăsare față de deciziunile comitetului central al partidului, vor fi considerați că au părăsit de bună voie rândurile partidului nostru.

Interesele generale ale neamului ne cer stăruie mai mult ca oricând cea mai strânsă unire a tuturor și o conlucrare armonică a tuturor forțelor călăuzite de același scop.

Comitetul executiv central al partidului național.

Opoziția în Ardeal.

Sub acest titlu d. N. Iorga publică în «Neamul Românesc» ce ne-a sosit la redacție un just articol, prin care condamnă încercările de opoziție, în Ardeal.

Urmăresc cu durere această luptă, nu pentru că lupta în sine ar fi de condamnat, ci pentru că e condamabilă orice acțiune personală, orice pornire interesată în vremuri când, pe cât se poate, trebuie să ne desbrăcăm de noi înșine și să servim desinteresat marea cauză ideală care a creat însăși această Românie-Mare.

Bucovina, cu vechile ei gunoaie, necărite încă, împreună cu ciupercele lor, să nu ducă în ispită Ardealul. Ar fi dezastruos pentru însăși realizarea minunată a unui ideal realizat peste sutele de mii de morți și peste dărâmurile unei întregi gospodării naționale.

Din partea noastră, fără să credem că partidul național va trebui să dureze cum e astăzi, dar fără să ne ascundem că, alăția dușmani fiind în casă, rolul unui partid românesc solidar trebuie să continue încă multă vreme, suntem cu atât mai mult contra acestei opoziții false, cu cât ea împiedică de a se produce — și compromite chiar când s'ar produce — opoziția cea adevărată.

Romanță.

— M. Maeterlinck. —

Și dacă s'o întoarce
 Cel așteptat? — Să-i spun
 Că 'n lunga așteptare
 M'am stins de dorul lui!...

Și dacă iar mă 'ntreabă,
 Deși sunt o streină?
 — Vorbește-i ca o soră,
 Trecutu 'n veci suspină!...

Și dacă-o vrea să-ți afle
 Și ultimul cuvânt?
 — Inelul meu de aur
 Să-i dai, nici un cuvânt!...

Și dacă-o vrea să vadă
 Odaia ce-o iubise?
 — Arată-i lampa stinsă
 Și ușile deschise!...

Dar dacă imi va cere
 Să-i spun al tău sfârșit?
 — De teamă să nu plângă,
 Răspunde-i c'am zâmbit!...

Al. T. Stamatiad.

Aniversarea independenței Transilvaniei.

La 18 Octombrie s'a împlinit un an de când d-l Vaida Voevod a declarat în parlamentul ungar că românii din cuprinsul regatului Sfântului Ștefan se consideră independenți.

Ce-a urmat după această declarație, se știe.

Cu ocazia acestei aniversări d-l Iuliu Maniu, a trimis d-lui Vaida următoarea telegramă:

„La prima aniversare a zilei când comitetul central al partidului național român prin glasul tău cuminte și înflăcărat a declarat în parlamentul din Budapesta independența națiunii române din Transilvania și Ungaria, ca pe urmă să decreteze pentru vecie unitatea tuturor românilor, cuprins de cea mai intimă recunoștință față de prevederea politică și hotărârea bărbătească cu care ai rostit cuvântul tuturor românilor, țin să-ți arăt grațitudinea întreg neamului față de tine, față de tovarășii tăi din parlamentul ungar și față de întreg Comitetul central al partidului național român.

În mijlocul muncii stăruitoare pe care și azi ca totdeauna neconținut o desfășuri pentru asigurarea drepturilor integrale ale întreg neamului românesc și al României unite, rog primește asigurarea alipirii noastre frățești, a recunoștinței și a încrederii desăvârșite a poporului românesc.

Iuliu Maniu,
 Președ. Consiliului Dirigent.

Ce se petrece în Rusia.

Londra 25. — Ziarul „Times” află din Berlin că un guvern al Rusiei de Vest s'a constituit la Berlin sub președinția generalului Biskupsky care a luat și portofoliul externeilor; colonelul Durnovo este ministru de război. Programul acestui guvern este să combată bolșevismul prin mijlocul unei armate puternice.

Săptămâna bibliografică.

— Cuvânt preliminar. —

Două-trei cuvinte înainte de a pune temeiul acestei rubrici. Despre ce nu va putea să fie și despre ce va căuta să însemne acest registru de lecturi săptămânale.

Ostilitatea împrejurărilor și sugestiunea unui proaspăt trecut tiranic, pricină pentru care vitrina librăriei românești, arădane, e o sărăcăcioasă baracă de bălcu, ne va împiedica să dăm proporțiile convenite aceluia îndreptar, al cetitului românesc, pe care l-am fi dorit. Catalogul nostru critic va spori cu ceea ce vor adăoga schimburile revistelor, nerăbdarea debutanților de volume sau gravitatea netulburată a autorilor consacrați. Snopul nostru săptămânal se va resimți deci de bogăția sau sărăcia spicelor literare ce-i vor sta la îndemână.

Ei va fi însă un snop triat și în acest triaj nu vom face nici o concesiune considerentului etnic. Nu va fi bun ce va fi și românesc. Căci sunt de aceia cari gândesc și astfel. Cultul pentru gândirea și scrisul românesc cer însă o deosebită grijă și impun datoria de a cinsti numai pe adevărații lor slujitori. Paiatele sgomotoase le vom alunga în menajerii și celor îmbrăcați în haine de împrumut sau de pomană, ciocilor literari, le vom spune pe nume.

Nu vom lăuda, spre pildă, pe cutare pentru că e dela Brașov și pe Radu Cosmin fiindcă s'agață de Ardeal. Masca ipocriziei poetice trebuie smulsă cu aceeași vehemență cu care nu trebuie tolerat ipocritul politic.

Urmând cu această eliminare a concesiunii socotim să aducem adevăratul serviciu adevăratului scris românesc. Mai curând vom vorbi de cei ce de demult odihnesc la Domnul decât să rostim cuvântul de nedreaptă încurajare pentru un impostor literar.

Să ne obicinuiam mai sinceri și păcatului să nu ne placă a-i spune altfel.

Să nu falsificăm dintru început virginitatea acestui suflet românesc, din părțile acesteia, care așteaptă scrisul românesc dar în același timp îl vrea frumos.

În felul acesta vom izbuti, credem, să abatem din rătăcirea ei precipitată această românie a orașelor care se încântă la gândul unei înstrăinări sufletești și care a cum-părat, de bună-seamă mult mai multe gramatici franceze decât românești. Departe de noi gândul de a scădea avântul către însușirea splendorilor spiritului francez. (Ba chiar, poate, am fi adeseori încercați să facem loc, în rubrica noastră și scrisului franțuzesc). Însă am vrea să insinuăm în sufletul cetitorilor noștri bănuiala că nu puțin din ei ar putea rivaliza cu onoratul Marius Chicoș Rostogan, eroul lui Caragiale.

De aceasta trebuie să se convingă româniea noastră dela orașe care trebuie să se străduiască să colaboreze la întronarea, în toate drepturile a cuvântului și a scrisului românesc.

Ei trebuie să încerce aceasta și mai din vreme și cu dela sine pornire și să n'aștepte până ce sămânța ocrotită în școli sau care germinează în tinuturile dela țară își vor spune cuvântul. Căci noi știm că în țâncii greoi de azi, ai școlilor și cari îngână cuvântul și în mânoasa câmpie românească, care se întinde dela porțile acestui oraș încolo, stă toată forța de înțelegere și de prețuire a acestui neam pentru opera lui literară.

Orășenimea să grăbească cu o clipă mai curând ziua aceea de sărbătoare, dând scrisului românesc cinstea cuvenită și curatei limbi românești toată îngrijirea. Ea să se gândească la *Imnul libertății naționale* din 1848 al lui Bărnuț care spunea că fără limba națională „chiar literatura noastră, nu va trece peste mediocritate”; să se gândească la aceasta și râvnii lui de atunci să răspundă, astăzi când o poate face, cu mai multă grijă de scrisul românesc.

Intru aceasta vom sta, cu însemnările acestei rubrici, în slujba acelei înălțări culturale pe care neamul nostru o merită.

Să fie între toți aceeași râvnă și în același timp să pornească munca pentru toți.

Să-și amintească fiecare de sensul aceluși basm care pretinde că la nașterea lui Iisus s'au fost dus, întru întâi, magii, fiecare pe rând. Și au văzut: Baltazar un prunc, Melchior un tânăr și Gaspar un bătrân. Că mai apoi s'au dus toți trei deodată și atunci abia l-au văzut pe pruncul Iisus. *Perpessicus.*

Stări din Budapesta.

— O privire asupra situației. Ce visează Ungaria. Ce spun despre relațiile cu România. —

Când a izbucnit revoluția în toamnă, unghiurii au devenit majori. Au început a face politică independentă și au dat țara de ripă. Firea lor turanică de a stăpâni alte popoare și a trăi din sudoarea lor s'a manifestat clasic, când recunoșteau dreptul de autodeterminare a popoarelor conlocuitoare, și totuși, țineau morțiș la „integritate” și explicau pe Wilson după chipul și asemănarea lor.

La 23 Martie a ajuns Bela Kun la putere. Ideologia integrității, a moștenit-o și el, însă o pretindea pe temeiul altor motive: economice, muncitorești etc. Dar a fost șovinist și el, dovadă că la 23 Martie a dat ordin sateliților săi să prindă pe toți românii și cehii, lăsând liberi pe aristocrații unguri. Kun s'a folosit de toate apucăturile diplomatice, ca favoruri cetățenilor antantști, numai ca să mențină statul quo vechiu și să aibă teren de exploatare poporul suveran.

Numai după ce s'a convins că osteneala e fără rezultat în ce privește integritatea, atunci a început acțiunea de răzbunare, distrugerea tuturor așezămintelor de stat și private.

Intrarea armatei române în Budapesta săvârșită pe neașteptate, a adus unghiurii mari surprize. Restabilirea ordinii ca prin fulger, apoi îmbunătățirea alimentării populației, inaugurarea siguranței publice, a averilor și persoanelor, i-a făcut pe toți să se convingă că românii nu sunt săvârșitori de atrocități și vandalisme, după cum îi cunoșteau de atâta vreme din descrieri una mai tendențioasă ca alta. Se așteptau la răzbunări cumplite, dar s'au bucurat de imparțialitatea cea mai bine observată. În furia primă, elementele ajunse la cârma țării desvoltau o teroare și prigonire politică enorm de pătimășă. Armata română a luat imediat măsuri de dreptate, a revizuit arestările politice și și-a înălțat prestigiul în mod neașteptat.

Eram, curios să văd localurile ocupate de către trupele române. Am văzut că pe pereții sunt și acum tablourile celebrităților maghiare (Kossuth, Intrarea lui Arpad etc.) La popotele ofițerești lăutarii cânta ciardașuri și alte cântece naționale, maghiare fiind lăsați să se manifeste după placul lor.

Ofițerii lor de-ar fi fost în situația românilor ar fi distrus toare monumentele și tablourile românești, pe lăutari i-ar fi ucis, dacă ar fi cântat românește. Aici se dovedește cinstea naționalismului ofițerilor români față de exclusivismul și pătimășul șovinismului care s'a așteptat populația din Budapesta.

Trei clase sociale maghiare sunt în Budapesta, a căror atitudine trebuie să intereseze politica românească; aristocrații, intelectualii și muncitorii. Numai jumătate din clasa socială a intelectualilor, care e independentă materialicește, care știe aprecia viața econo-

mică după necesitățile ei, a părăsit ideea unui imperiu de 30 milioane, idee propagată de 40 ani cu enormă furoare și șiretlic. Nici jumătatea cealaltă a clasei intelectuale (funcționarii etc.), de aristocrații nici nu vorbim —, nici chiar muncitorimea nu se poate emancipa de ideea imperialistă.

În adâncul sufletului lor și acum nădejdiesc reînvierea Ungariei de eri, că să poată trăi comod și ieftin din sudoarea altora, ca până acum. Toți șefii partidelor burgheze deplâng adânc moartea celui mai înverșunat dușman al nostru, contele Ș. Tisza, care a declarat, că mai curând se împacă apa cu focul, decât nația maghiară cu cea românească. Și acum, capitala care nu a avut nimic de suferit în cursul războiului, trebuie să sufere consecvențele dezastrului bolșevic și prezenta unei armate de ocupație. Viitorul apropiat li se prezintă în condiții înfiorătoare. — Contele Andrássy, care e socotit de interpret competent al lor, declară într'un interview, că unghiurii nu vor căuta nici când prietenia statelor vecine, ci numai dacă vreunul din aceste state s'ar ruga de concursul lor economic, atunci vor intra în tratative, dar cu România în nici un caz. Alți politicieni de seamă maghiari, cu mai mult simț economic-financiar, lucrează din răspuțeri pentru o oarecare alipire către România: Varjassy și Szterényi, deși cel din urmă a încheiat pacea dela București, dorind înghenuncliarea economică pe veci a României.

* * *

Clasa muncitorimei e încă îmbătătită de ideile bolșeviste. Nimeni nu lucrează deși de lucru se găsește. Un comisar economic englez le-a și spus pe față că sunt leneși și nemuncind vor fi surprinși de o catastrofă.

Toți șoptesc în taină că după retragerea trupelor românilor, vor pune mâna din nou pe puterea statului.

În ce privește situația internă, populația ungară prezintă în viitorul apropiat tabloul unui *bellum omnium contra omnes*. Provincia e contra Bpstei; creștinii contra evreilor și muncitorii organizați contra claselor stăpânitoare istorice. Este enorm numărul produselor ziaristice și de propagandă. Sunt foarte multe partide. se spune, că până acum au avut 63 comitate și opt partide de acum au 8 comitate și 63 partide. În ce privește situația externă toți sânt solidari în a considera de cel mai mare dușman al lor pe neamul românesc.

Se înșeală acei politicieni români, care cred că după înfrângerea militară a unghiurii întinzându-le o mână prietenească, vom afla în ei elemente cu cari să putem lucra sincer.

Cețiți ziarele ungiurești trasdanubiene necenzurate și jurământul „armatei albe” și veți vedea cum jură răzbunare cu toții. Ziarele din Bpesta, cu toată vigilența cenzurei propagă șiret pînă șire reînvierea țării lor și trâmbită în lumea mare, că numai poporul lor e chemat pentru domnie în aceste plaiuri. Un ziarist francez a și remarcat faptul acesta și le-a dat sfatul binevoitor, că dacă vreau să se ferească, trebuie să renunțe la pofta de a domni.

Deși nemții și-au dat toată silința să-i civilizeze pe unghiuri în curs de 4 veacuri, firea lor răzvrătită nu și-o pot schimba. Deci nu conciliația și prietenia oferită lor cu inimă deschisă, îi va cuminti, și îi va îndruma spre alte orientări, ci *nevoia*, legile *inalterabile* ale existenței materiale, pe cari numai vremea li le va arăta, îi vor convinge că din produsele lor proprii nu vor putea duce traiul lor de până acum.

În primăvară istovirea de foame îi va cuminti. Să nu urmeze statul speculant al șefilor lor, ci să-și plece capul înaintea cursului istoric, pe care nu-l pot opri: formarea noilor state în orient. Atunci vor vedea că n'au chemarea de a domni peste alte popoare, și că sunt avizați la ajutorul material al vecinilor.

Cum s'au dovedit neputincioși de a-și forma o poliție pentru siguranța publică, comisia interaliată a rugat pe români să rămână la Pesta, pe timp nedeterminat.

M. Baltă.

Despre frica lui Dumnezeu

din Anton Pan.

Cine înjură de cruce,
Ca ea o să se usuce.

Cine 'ntr'altă lege sare,
Nici un Dumnezeu nu are.

Omul trebui să cinstească
Legea lui cea părintească.

Crede'n Domnul, cinstind sfinții,
Cum te-au învățat părinții.

Binele de rău te scapă,
Să-l arunci chiar și în apă.

Dumnezeu când te ajută,
Plumbul și se face plută.

Munca când ți-o cauți bine,
Și Dumnezeu e cu tine.

Cine'n lene se târește,
Dumnezeu îl părăsește.

Mergi, muncește, ca să ai
Și la un sărac să dai.

Dumnezeu două scări are:
Să sue și să coboare.

Roagă-te pentru oricine,
Ca să-ți dea și fie bine.

Scriptura și sfânta lege
De-a'ndoseala n'o'nțelege.

Concertul dsei Viorica Ursuleac

Marți, 28 Octomvrie, la orele 8.30 seara va la Palatul Cultural, concertul dsoarei Viorica Ursuleac. Socotim de datoria noastră să atragem atenția publicului arădan asupra acestui eveniment artistic și special să invităm publicul românesc să nu lipsească dela această sărbătoare cu care ne onorează desigur și artistă româncă, dra Ursuleac.

Trecutul dsale artistic este o garanție, că producția muzicală de Marti seara va satisface pretențiile de artă ale publicului arădan. Studiile sale, din Viena cu profesorul Forsten, studii asidui timp de 5 ani, stagiul dsale la opera din Agram sunt un înlocuitor pentru cunoșcătorii de muzică care nu vor pierde prilej de artă.

Românii din Arad pot și că la calitățile artistice, dsoara Ursuleac adaugă cel mai entuziast suflet românesc. Bucovineancă de origine, fiica dsoarei Ursuleac dela biserica catedrală din Cernăuți nu este mai puțin o vestală a cântecului românesc, entuziasmul cu care a fost sărbătorită al Cernăuți, Caransebeș și la Timișoara, va fi un înlocuitor pentru românii arădani să răsplătească cu egală râvnă frumusețea și talentul al dsoarei Ursuleac. MENTHO

UN NOU ZIAR POLITIC

În curând va apare la
București, un mare
organ politic, intitulat

„AVÂNTUL”

Ziarul acesta va face
o politică cinstită și
de interese generale,
în afară de orice grupare
politică din regat.

INFORMAȚIUNI.

Groznic accident de tren la Lugoj

Un groznic accident de tren a avut loc zilele trecute la Lugoj. Victimile ciocnirii sunt următorii răniți grav: Ioan Todean soldat, 27 ani din Orăștie, face parte din regimentul de inf. 108 Oravița, Traian Crețu soldat, 26 ani, regimentul de infanterie Lugoj, Ciprian Rusu, 28 ani din Târgul-Jiu, soldat, regimentul 107, compania din Jidovini; Dimitrie Sava, 30 ani din Heresztes, servea la jandarmeria din Lugoj; Simion Budiman, 29 ani, din Geoagiu de jos, dela regimentul 107, Jidovini; Alexandru Moga, 28 ani, din Poiana Ladului, Alba Inferioară, regimentul 107, comp. 4; Ioan Cărbăș zis Popa Dimitrie, 28 ani, ziuș din Chișopor; Vasile Baban din Scolepea, județul Alba Inferioară, soldat, regimentul 107, comp. tehnică; Timoteiu Dan, 28 ani, din Galda de Jos jud. Alba Inferioară, soldat, regim. 107; Ioan Birț ocnar din Vulcan; Ignatie Löwi 53 ani, ofițier în Cluj, str. Mikeskelemen nr. 18; Nicolae Munteanu 28 ani, din Buia, județul Târnava mare, soldat reg. 106, comp. 2 din Timișoara; Ioan Vesa 28 ani, din Reho, jud. Sibiu, reg. 108, comp. 4; Nicolae Pascu 20 ani, din Vinerea soldat la reg. 108 comp. tehnică; Nicolae Șerlea 21 ani, soldat din Vinerea; Vasile Paul, 29 ani, din Tibru, soldat la reg. 108; Iosif Coman conductor de tren, Timișoara; Elena Ianec, 36 ani, din Orăștie, strada Tihany 34; Vilhelmina Mares, 24 ani, Târgul Mureș; Maria Maer, din Deva, 35 ani; Caterina Văczi, 24 ani Deva; Hoffman Elisabeta, 35 ani, Jombolia. Toți acești răniți se află în spitalul județian din Lugoj. Inmormântarea morților încă nu s'a făcut. Intre morți sunt 7 inși, toți soldați.

Din cauza sărbătorii de Luni, Sf. Paraschiva, ziarul nostru apare Marți seara, la ora obișnuită. Se respectă această sărbătoare în urma convențiunii stabilite.

— Telegramme din Riga confirmă că o serioasă revoltă a avut loc la Moscova și că Lenin ar fi fost arestat.

— Sângeroasele rebeliuni dela Sarrbruck cari au fost provocate de către greviști și tineri manifestanți în uniformă militară germană au costat viața unui maior și a mai multor soldați francezi. În legătură cu aceasta, a izbucnit greva generală în Palatinat.

— Cu prilejul unui interview pe care contele Berchthold l'a acordat ziarului *Neue Freie Presse*, fostul cancelar austriac a declarat neted, că un viitor război este inevitabil.

— D. Teodor Otlăcan, fost notar comunal în Chișineu (județul Arad) a fost numit subnotar la orașul Arad.

Audiențele la prefectura orașului, cu începere din săptămâna viitoare, au fost fixate în zilele de Luni și Joi, la orele obișnuite.

— Primarul orașului, d. dr. I. Robu aduce la cunoștință, că în afaceri oficiale nu poate sta la dispoziția nimănui în locuința particulară a d-sale, ci numai în biroul primăriei, la orele fixate pentru audiențe.

— Ministerul de externe din Stockholm a primit o comunicare, care îl informează că legatiunea suedeză și oficiile consulare din Petrograd și Moscova au fost devastate de către bolșevici cari au confiscat și toate lucrurile de valoare. *Ziarele suedeze află că și celelalte legățiuni din Petrograd au avut aceeași soartă.*

x Sanatoriul Dr. Mann, Arad, str. Kazinczy nr. 10. Camere cu vederea spre parc. Sala de operațiune oranjată modern. Cămin dietetic. Laboratoriul de Röntgen. Terași modernă. Alegerea medicului după plac.

Ma 562—5

Un an din revoluția rusească.

— Ultimul volum al lui Gorki. —

În traducerea scriitorului german Elias Harvitz, a apărut ultimul volum al lui Maxim Gorki intitulat „Un an din revoluțiunea rusească”. Ca introducere Harvitz a scris un studiu critic despre nenorocitul Gorki care a fost nu de mult ucis de bolșevici. Din acest studiu critic reținem următoarele:

Bolșevicii îl acuză, că s'a făcut trădător al proletariatului. Poetul a răspuns: „cred, că scriu destul de simplu și pe înțeles. Muncitorimea o consider de un înalt factor cultural în întunecata noastră patrie de țărani și doresc dezvoltarea numerică și calitativă a muncitorimii, sub toate raporturile.

Am accentuat în atâtea rânduri, că industria este unul din factorii cei mai importanți culturali, — că industria va da direcție sănătoasă acestei țări, și că numai prin industrie ne europenizăm”.

Dar pentru Gorki bolșevismul reprezintă *degenerarea socialismului* Gorki susține, că revoluțiunea bolșevistă este un produs tipic rusec. În această dramă, după Gorki, autorii adevărați ai crimei, nu sunt nici tovarășii lui Lenin, nici germanii, nici alți instigatori, ci *adânca tâmpenie rusească*.

„Oricine ar fi azi în Rusia deținătorul puterii, nu inspiră încredere fiindcă și unul și altul devine un despot azi, din sclavul ce rusese eri, din prima clipă în care se vede ocârmuitorul semenilor săi”.

Poetul nu poate numi revoluțiunea socială, izbucnirea atât de elementară a instincțelor animalice. Starea de acum nu este decât o revoluțiune caracteristică rusească și nu are de-a face întru nimic cu spiritul socialist, cu morala socialistă.

În cursul războiului zecile de mii din cei mai minunați muncitori au căzut. Locul lor, mai cu seamă în fabricile de muniție, l-au luat oamenii politicește necopți, străini de spiritul proletariatului, străini de intențiunile proletariatului adevărat, care este dornic de a vedea izbutind adevărata doctrină, adevărata cultură. Acești noi muncitori nu aveau alte intențiuni, decât să se înjghebeze cât mai curând și mai cu ușurință. Acești oameni nu sunt capabili să execute socializarea, intenția cea mai superioară a socialismului. S'a dovedit, că acești noi muncitori cari nici nu-și pricepeau măcar meseria, numeau de burghezi pe toți vechii și destoinicii muncitori metalurgiști, pe strugari și pe cei din diferitele turnătorii de metale.

Maxim Gorki a fost însă atacat și din alt motiv. Gorki purta adesea lupte nu numai contra muncitorimii din orașe ci ataca și țărănimea, pe care în dinamica Rusiei, o considera de-o putere retrogradă. Bolșevicii l'au învinuit deci că „urește poporul”. Gorki a răspuns acestor învinuiri: „Trebuie să mărturisesc, că toți acei oameni, pe cari i-am auzit predicându-și adorația ce-o au pentru popor, mi-au deșteptat neîncrederea. Mă întreb și îi întreb, dacă în adevăr au o iubire atât de nemărginită pentru acești țărani ruși, care se înbată tun și apoi dau cu piciorul în pânțele nevestelor lor însărcinate? Pe aceia, cari pradă milioane de tone de grâu, ferbându-și rachiul acasă. Pe aceia, cari se îngroapă de vii, unul pe altul, cari își ucid vrăjmașii la colț de stradă, și cari privesc cu deliciu cum e cineva ucis, sau aruncat în râu?”

Gorki, spune Harvitz, revoluționarul, care dorea să deștepte idei nouă în somnorosul suflet rusec care sub presiunea tâmpeniei și a bestialității ce-a dovedit-o neamul său, a devenit contrarevoluționar. — a trebuit să moară neis, după ce s'a fost în toate ideile sale. Gorki însemnează amar. Într'adevăr amar s'a înșelat. Tr. N.

Cețiți și raspândiți ziarul

„ROMÂNUL”

Jafui pe căile ferate din Jugoslavia.

Românii din Mândruloc reîntorși din America prin Jugoslavia au fost jefuiți de jandarmii și impiegații țienurilor jugoslave. Când au scăpat dintr'o stație, jaful se repeta în următoarea.

Faurul Dimitrie Bozgan din Mândruloc reîntors și el cu soția și un băiat a plătit călătoria cu 800 de dolari, ceea ce în banii noștri face suma fabuloasă de 56.000 coroane.

Atrăgând atenția autorităților noastre asupra acestui fapt, rugăm Consiliul Dirigent să intervină pe lângă cei în drept ca să se restituie banii de către guvernul sârb, răspunzător de cele întâmplate.

Viitorul Ceho-Slovaciei.

Tusar, tânărul primministru al republicii Cehoslovace, a acordat un interview corespondentului la Praga al Ziarului „Le Matin”, spunându-i, între altele: noul guvern are un program foarte liberal și conciliant, el caută o înțelegere cordială între cele două rase cari trebuie să trăiască în acelaș stat. Negocieri efective vor începe în acest sens. În ce privește situația economică a republicii toate sforțările se îndreaptă spre industria zahărului. Nu putem trăi fără ea. Zahărul e pentru cehoslovaci singura monedă de schimb cu străinătatea, ei vor ca grație acestui produs să poată să facă să se producă o ridicare a valorii coroanei. În ce privește faimoasele uzine de arme și munițiuni Skoda, ele sunt pe cale să se unească cu uzinele franceze dela Creusot. Cehoslovacii vor fabrica acolo în deosebi locomotive și mașini industriale.

TELEGRAME.

Se pregătește o revoluție mondială.

Paris 25. *Central News* află că arestarea la Montreal, în Canada, a contelui Potocki, a avut ca rezultat găsirea unei scrisori, care dovedește că se pregătea afățarea unei revoluții mondiale cu sprijinul șefilor revoluționari din toate țările.

Senatul american și tratatul de pace.

Viena 25. Se comunică din Washington că senatorul republican France a pronunțat în senatul american un violent rechizitoriu contra tratatului de pace și contra Ligei Națiunilor. El a zis:

„Liga crează o coalițiune armată. Ea va fi dominată de către trei puteri imperialiste, Anglia, Franța și Japonia. Obiectul principal va fi să asigure acestor puteri prada războiului.”

Oratorul a declarat terminind: „Ratificarea tratatului de către senat va crea o situație umilitoare pentru noi, incompatibilă cu onoarea noastră.”

Cele două partide din Senat își mențin solid părerile lor. Singura soluție posibilă este un compromis asupra ratificării. Președenția republicii ar fi hotărâtă să facă primul pas.

O nouă soluție în chestia Fiume.

Paris 25. — Știri particulare ale ziarului „Le Matin” spun că guvernul italian ar fi dispus, în principiu, să admită o soluțiune care, suprimând proiectul de transformare a orașului Fiume în stat tampon, ar face din Voloska și Fiume un tot împreună cu Italia. Făcând, în ce privește restul, oarecari rezerve de viitor, guvernul ar accepta să vadă Fiume administrat de societatea națiunilor.

Senzurai: L. Luca.

Teatru, Muzică, Cinematografe.

Teatrul APOLLO
în 25 și 26 Octomvrie

Floarea de baltă
Romanul unei doamne frumoase, în 4 acte.

Teatrul URANIA
în 25 și 26 Octomvrie

Farsorii
operetă în film în 4 acte
Te 614

Publicațiune.

Societatea aradană de ocrotire a mameilor și copiilor „Stefania” aranjază cu începere dela 1 Noemvrie 1919 un curs de trei luni pentru surori de ocrotire a mameilor și a copilășilor în fașe.

Se primesc la curs femei cu trecut neexceptionabil, în etate de 20-40 ani, cari au terminat școala civilă cu 4 clase sau au o inteligență corespunzătoare acestora.

Rugărilor de primire sau anunțările se pot înainta respective se pot face în biroul direcțiunii Bulevardul Maria nr. 2 (casa comitatului, parterre) în zilele dela 20 până la 31 Octombrie, orele 11-12.

Rugărilor au să fie însoțite respective trebuie arătate:

- 1) Extras de naștere
- 2) Atestat școlar.
- 3) Atestat de moralitate.

Cursurile sunt gratuite și despre aplicarea celor ce trec cu succes examenul, conform împrejurărilor, se îngrijește societatea.

Arad, la 16 Oct. 1919.

Dr. Ernestiu Leitner
președinte-cond.

Ludovic Keller
director-cond.

Pi 953-1.

AVIZ.

Cantinele din cetatea Arad, cari se numesc „La baie” și „Grenadir” se dau în arândă pe un an, începând cu 1 Ianuarie 1919.

Cei interesați vor avea să-și înainteze în scris Comandamentului cazarmei (cetate) până în 1 Noemvrie a. c.

Condițiunile mai apropiate se pot vedea în orele oficioase la biroul de geniu — „Timișoara”, filiala Arad-cetate, edificiul „garda principală”.

Comandamentul cazarmei
(cetate)

Bi 590-10

Lt. Colonel Vlad.

Căsătorie

Medic, profesând în Capitală, bine situat, vârstă 45 ani, bine făcut, dorește căsătorie cu Domnișoară sau Doamnă între 28-35 ani, plăcută la fizic, bună gospodină, educație îngrijită, indiferent zestrea. Scrisori însoțite de fotografii a se adresa: Dr. Ovidiu M. poste restante Debrețin, unde mă găsesc vremelnic mobilizat. Discrețiune absolută. Fotografiiile se înapoiază. O 616-1

Un cancelist

în etate de 30 ani cu familie, cu praxă de 10 ani, în stare de a conduce singur o cancelarie secretarială caută post pe 1 Noemvrie ca adjunct. S'ar duce într-o cancelarie secretarială pe lângă o plată corespunzătoare. Dânsul a fost și până acuma angajat la o cancelarie secretarială cercuală. Da 615

ANUNȚ.

Pe proprietatea din Buzsak al lui Sigismund Leopold se află de vânzare

Tauri

etatea 2 ani, — rasă frumoasă, — se pot vedea zilnic în grajdurile moșiei Arad-Gaiu. (Le 480-2)

CASĂ PARTER DE VÂNZARE

în ARAD, Strada Francisc Deak 20/a. Reflectanții să se adreseze proprietarului în Str. Kiss Ernő Nr. 9. parterre. Mo 526-1

De vânzare

cu preț avantajos, o casă-parterre, mare și situată în colț de stradă, lângă piața principală. Informațiuni se pot primi în strada Mikes Kelemen Nr. 43. Ko 617

Rechizite economice

Mașini de arat, pluguri, mașini de sămănat, grapă, cară, etc. se vând pe prețuri convenabile la moșia

Alexandru Seidner, Tövisgyháza
Stațiunea ferată la Zimándujfalu. Se 611

ALEXANDRU WARTENBERG

cojocar ARAD, STR. FRANCISC DEAK No 2
(Vis-à-vis de Librăria „Concordia”).

Primește ori ce lucrare atingătoare branșei sale, vâpsește blăni etc. Wa 610

Vase smălțuite

(emailate) cu prețuri maximale se capătă la

Adolf Nagy, în str. Arhiducului Iosif Numărul 8. Na 588

ALEXANDRU MAÁR

fabrică de mături și perii
ARAD, STR. FRANCISC DEAK NR. 2.
liferează cu vagonul MĂTURI DE TĂTARCĂ și PERIILE cele mai fine cu prețuri moderate și prompt. A 586-3

Magazinul de articole textile

al lui HUGÓ H. KÁLMÁN
Bulevardul Maria nr. 8.
In față cu biserică Minorților.

Depozit permanent de parchet, flanel, pânză (șifon) și de articole textile, numai pentru negustori revanzători. (Ka 592)

CUMPAR

ÎN ORICE CANTITATE SĂRMĂ DE FIER PENTRU LEGATUL PAIELOR. (Le 579)

IULIU LENGYEL
MĂESTRU-LĂCĂTUȘ. .: PIATA BOROS-BENI No 22.

Refinatorul de mâni RO. A.

în câteva zile aduce în ordine, le face albe, netede **mâni dure** înegrite.
UNSOARE pentru unsul de noapte — — 15 cor.
USCAT pentru unsul de zi — — — 20 ”

Preparatele de sus se prepară conducătorii farmaciei RÓZSNYAY.

IULIU ASMANY, farmacist

A B A D, colțul pieței Libertății și colțul străzii Eötvös. Ro 204-40

IN ATENȚIUNEA COMERCIANȚILOR DE VINURI ȘI PROPRIETARILOR DE VII.

Magazin permanent de butoaie pentru vin, de toate măsurile.

LUDOVIC BAUMANN, comerciant de butoaie. :: Arad, Piața Libertății No 11. Ba 553-20

FIUL LUI ANTONIU NOVOTNY

turnător de clopote și fabrică de scaune de fer pentru clopote.

TIMIȘOARA-FABRIK.
Calculări de preț gratuit. (No 533-52)

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN ARDEAL BĂNAT ȘI CRIȘANA

CONCORDIA

SOCIETATE PE ACȚIUNI.
ARAD STR. ZRINYI I/a. TELEFON No 570.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate: ca mașini de culcuș, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișele, precum și cu cele mai moderne litere. Primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, plăcate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți precum și tipărituri administrative și advocaționale, invitări de logodnă, cununie și p. petreceri. Anunțuri funebrale se execută cu cea mai mare urgență.

Serviciu prompt. Prețuri moderate.